

(א) נביאה ג: וט"ז], (ב) פסחים לו: מכות יט: סנהדרין ק"ג: א וירקלא כנן, ד (קדושין כג:), (ס) נוע"ע בתוס' דיעמות עב. ד"ה ואסורים לזרים כ"ו, א (דף פב. א)מר רש לקש כלי"ן, ו (בבבא קטא ד:).

נב: דד:].

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ועולה וכו' ואספברא בעלמא הוא. ע"י מנחות פו ע"ב דרש"י ד"ה מדמעת: בא"ר ברוב ברבש ובלח בם'. קשה לי הא כמין גמתי גס בלח בטל מה"ט ברוב. ואם מין כשאינו מינו גס מדרבנן בטל בם' דהא דתרומה קט"א היינו מדרבנן וזלם דעמא דכוונת המוס' בלתי מינו בטעם ובמינו נשאל למא דק"ל כרצא דאליקן במר שמא ודוק:

מוסף רש"י

ואסורים לזרים. בללז (תרגי' יח'). ודון נכסי בהן. לקדש בהן תל האשה וליקח דמיתין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה (שם ויבמות עג.) אכל מעשר לא יתן אלא לאכילה ושמיה וסוכה ואין אשה מתקדשת לו, וסתם משנה ר"מ דאמר מעשר ממון גבוה הוא, ואפ"ר דקולא הוא לגבי תרומה ונכורים אפ"ה חשיב ליה (יבמות שם.) רעולים באחד ומואה. אכל פסחוח אין עולין אלא כל החולין אסור לזרים (תרגי' יח') אכל מעשר בטל ברוב ולא צ"י אחד ומאה (יבמות עג.) וטעונין רחיצת ידים. לפי ששני עושה שלש, וידים גזרי פליהם טומאה שני, ליתקן פוסלות את התרומה אם לא טעון (תרגי' יח') וטעונין רחילת ידים אפילו הן פירות, דקסמי דיום שניות הן מדרבנן ופוסלות את התרומה. אכל מעשר וחולין ק"ל (חולין קו.) הטעם דיו לפירות הרי זה מגבי הרוח (יבמות עג.). והעבר שבוש. אם טמא טומאה דאורייתא וטבל, אינו אוכל בתרומה עד שיעירב משם, יבצמות (עד:), ליפנין מקראי (תרגי' יח') בטול יום מותר במעשר ואסור בתרומה (יבמות עג.) מה שאין כן במעשר. אין מיטה ואין חומש ואין אסור לזרים, שהרי כל עמלו נאכל לזרים, וחומש שמוקדש כפדיונו לא איירי הכא בחומש הי' גוואל, דאין בתרומה פדיון, ונכסי הדיוט נמי לא הוי לקנות זו עבדים וקרקעות, דלא יתן אלא לאכילה ושמיה וסוכה, ואין טעון רחילת ידים שאין השני פוסל זו לפשות שלישי ואינו טעון העירב משם, במשנה, ומקראי ליפנין לה יבצמות פרק הערל (תרגי' יח'). וכל דבר שיש לו מותרין אפילו באלף לא בטיל. ואפ"ר דמדאורייתא חד במר בטיל דכתיב אחרי ככם להטות, אחמור רבנן האילן יש לו מתירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור על ידי ביטול (ביצה א.)

ואסורים לזרים. בללז יאכלא. ואכטריך למתנייה משום דבעי למתנייה מה שאין כן במעשר דאפי' איסור ליכא: וסן נכסי בהן. לקדש בהן את האשה משא"כ במעשר. סתם משנה כרבי מאיר דלמרי' מעשר ממון גבוה הוא והמקדש זו לא קידש: וטעונים רחילת ידים. לפירות שהידים טמאות שניות גזרו בהן רבנן ושני עושה שלישי בתרומה מה שאין כן במעשר שאין טעון רחילת ידים לפירות דלמחר מר הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגבי הרוח והכי מוקמי' לה בחגיגה בפי' שני (דף יח:): **והעירב משם**. לטומאה דאורייתא משא"כ במעשר דלמחר מר טבל ועלה אוכל במעשר ומקרא ליפנין לה יבצמות בפרק הערל (דף עד:): **ועולין באחד ומאה**. כריכין אחד ומאה לבטל ואין בטלין ברוב משא"כ במעשר דבטלין ברוב ולא צ"י אחד ומאה. ועל כרחק במעשר שאין לו תקנתא לא בפדייה ולא להעלותו לירושלים קאמר דאי אית ליה תקנתא אמור רבנן דבר שיש לו מתירין לא בטיל והכא כגון שנטמא דלית ליה תקנתא בלכילה ואין זו שוה פרוטה לללז בר פדייה הוא אם איתא לדחוקיה כו': **ולגבי פרוטה**. משנה זו במסכת נכורים (פ"ב מ"א) שניה הלכך חשיבותא דידה קא מני ואילו ולא קולי דידה שתהא היא עולה ומעשר אינו עולה: לא ס"ד. ללז בטיל כלל אלא ודאי בטיל ברוב קאמר: **ושנכנס לירושלים ויאל**. לקמן מפרש דלית ליה תקנתא לא בלכילה ולא בחילול: **ולא פריק**. לא פדה מעשר עד הנה שיהו מעות מעשר כדיו: **וניסי מעשר**. שוה חצי פרוטה: **ונלרף**. יציאתו אכל המעורב ויאמר המעורב חה מחוללים על פרוטה זו ואשתכח דיש לו מתירין:

דאורייתא ודרבנן לא מטטרפי. לתפוס פרוטה זו בקדושת מעשר שהמעורב מן התורה בטל ברוב דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות ורבנן הוא דלמחר היכא דיש לו מתירין לא ליבטיל הלכך אין איסור מעשר בזה אלא מדרבנן הילכך אין מטטרף עם זה לתפוס פדיונו נמנלא שוה חצי פרוטה שהציא נאכל בללז חילול אכל דחוקיה מעות הראשונות כבר נתפסו: וניסי. חצי שוה פרוטה דמעשר שני של דמאי הלקוח מעם הארץ דאיסורו ופדיונו דרבנן דמדאורייתא כל אדם נאמן על המעשרות: **דלמא אסי לאסויי ודאי**. ולא נמנלא שוה חצי פרוטה שאינו מעורב נאכל בללז חילול: וניסי **שפי פרוטות**. נחושת: ויחלל עניינן מעשר שוה **פרוטה ומאה**. ונחלליה להאי מעורב על האץ חצי פרוטה יתירא דהויא ליה כדחוקיה: **מי סברא שוה פרוטה ומאה**. מעשר: **תפסה שפי פרוטות**. בקדושה דנמני האץ לאינטרופי בהדיהו סכבר נתפסן: **פרוטה תפסה שוה פרוטה**. מן המעשר: חצי פרוטה הנותר במעשר: **לא תפסה**. לפרוטה שניה. וא"ת המעורב זו ינטרף להשלים הדר הוה ליה דאורייתא ודרבנן. ואם באת לומר דחוקיה נמי היכי משכחת שיש עודף על ידי מי נתפס משכחת ליה במחלל מעשר בטלע שלם או בשקל או באיסר שאפי' לא היה המעשר שוה אלא שלש פרוטות נתפס כל האיסר: וניסי **איסר שלם**. ויחלל עליו מעשר בפחות מדמיו: **גוירה דלמא אסי לאסויי זו פרוטות**. ומעשר בפרוטה ומאה ונמנלא שוה חצי פרוטה נאכל בללז חלול הלכך טוב לו שיבטל ברוב: **וליעיילי**. עם תערובתו ויאכלנו צירושלים: ויפירקיה. קס"ד גיש זו שוה פרוטה נמי קאמר: ואפי'

מי הוי מנזה לאתשולי עלה אי נמי שנתנה לכהן שאינו יכול לשאול עליה עוד שאינה צרשמו: **דלמא אתי לאתויי ודאי**. וא"ת בעקומן רבה (מנחות דף לא). קאמר רבי שמעון שזורי פסם אחת נמערב לי טבל בחולין ואמר לי רבי טרפון לך וקח צבוק ועשר עליו ולא גזרינן דלמא אתי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגור דלמא אתי לאתויי ודאי דידע שפיר דאין מפרשינן מן החיוב על הפטור אבל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מנטטרפי דאורייתא ודרבנן: **דלמא אתי לאתויי** פרושות. וא"ת והא דתנן (מ"ש פ"ב מ"ח) הפוטר סלע ממעות מ"ש אלמא מחללין מעשר על פרוטות וא"ל לנמנא שיסוה מעשר לפרוטות שלימות וא"כ אותו פחות משוה פרוטה אוכל בללז חלול וי"ל דמיייתי איסר בהדיהו וא"ת דלמא מיייתי פרוטות לצד כדגור הכא וי"ל דהתם לא טעי דידע דחצי פרוטה לא תפסה אבל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מנטטרפי: **ל"הדרך** ורעייאיה. לעיל גבי אין זו שוה פרוטה לא פריך הכי דאיירי ברחוק מירושלים הרבה ומקרי בזהי אין לו מתירין אבל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויאל משמע אפי' לא יאל אלא פסיעה אחת ואמאי ולעייליה:

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נג.

ואסורים לזרים. פרש"י דמשום מעשר קתני לה לאשמעי' דאפי' איסורא ליכא ומיהו במסכת חלה (פ"א מ"ט) לא מצינו לפרשו הכי דתנן התם החלה והציכורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורים לזרים ולא קתני מה שאין כן במעשר וי"ל כדמפרש צירושלמי ואסורים לזרים אפילו חצי שיעור או דאורייתא או דרבנן דפליגי רבי יוחנן ור"ל בפרק במרא דיומא (דף עד.) ואין לפרש דאסורה לזרים אפי' על ידי פדיון דבפרק הערל (יבמות דף עד.) אמר אין לה פדיון שייריהם):

ועולא באחד ומאה. בסקרי דריש ממוקדשו ממנו דתרומה עולה באחד ומאה וערלה וכלאי הכרם באחד ומאתים דמתוך שכפל איסורו כפל עלייתו * ואסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא תרומה וערלה וכלאי הכרם בטליט * ברוב גיצש וצלח בם' כשאר איסורין דבפרק הנוקין (גיטין דף נד:.) גצי נפלו ומתפלגו קאמר והא הכא דמדאורייתא בטל ברוב ובפי' כל הצשר (חולין דף קטו: ושם ד"ה ומה) ובפי' כל שעה (פסחים דף כד: ושם) יליף איסור הנאה בצשר בחלב מק"ו דערלה ולא פריך מה לערלה שכן לריכה אחד ומאתים להסתבטל ובפרק הערל (יבמות ד' עג:) דחשיב מחפ"ו דהוי בתרומה ולא במעשר ולא חשיב אחד ומאה והתם נמי * אמר ר' יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה: **באחד ומאה**. עולין מאיסור להיתר ולנוקשים מדה אחת ונותנים לכהן כדמתן במסכת ערלה (פ"ג מ"א) תרומה ותרומת מעשר עולין בפי' ונריך להרים הערלה וכלאי הכרם במאתי' ואחד ואין נריך להרים וטעמא דנריך להרים טפי בתרומה מבשאר איסורים מפרש צירושלמי משום גול השבט פירוש כהן: (לעיל) **ורן נכסי בהן**. שיליה ציכורים תנן למא אמרו נכסי בהן ליקח בהן עצדים וקרקעות ובהמה טמאה משא"כ במעשר דתנן בפרק קמא דמ"ש (מ"ו) אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ממעות מעשר שני ותימה דבפי' במרא דמעשר שני (מ"ג) תנן לא נתתי ממנו למת לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת משמע הא לחי דומיא דמת שרי אלמא שרי ליקח בגדים וי"ל דההיא דבפרק במרא דמ"ש (מ"ג) אחיא כר' יהודה דלמרו"י ממון הדיוט הוא אי נמי תרוייהו כר' יהודה ובגדים דוקא שהגוף נהנה מהם שרי אבל עצדים אסורים מיתורא דקרא אי נמי תרוייהו כר"מ ומן התורה שרי לקנות כל מיילי ומדרבנן הוא דאסור והא דלמחר צירושלמי לא נתתי ממנו למת למאי אי ליקח ארון ותכריכין הא לחי נתתי בתמיה אלא לסיכה ההיא דרשה אסמכתא בעלמא היא למאי דאסירא מדרבנן ומוקי לה בסיכה אבל אמת הוא דאתא למעוטי ארון ותכריכין כדתנן בשיליה פירקין דמעשר שני והא דלמחר פרק הערל (יבמות דף עד. ושם) מניין למעשר שני שנטמא שמותר לסוך ממנו שנאמר לא נתתי אחיו דבר ששוה לחיים כו' ואימא לארון ותכריכין ה"פ להא לחודיה אבל סיכה אסורה שמעברו בטומאה הוי כמו אכילה ומשני ממנו מגופו של מעשר משמע

[נוע"ע תוס' יבמות עג. ד"ה נכסין]:

וטעונין רחיצת ידים. אפילו למגע דאילו לאכילה אף למעשר טעון כדלמחר בפי' השוחט (חולין דף לג:.) כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים אסור בתרומה ומותר במעשר דברי ר"מ וחכמים אוסרין: **ה"ה דבר שיש לו מתירין**. וא"ת תרומה נמי יש לו מתירין בשאלה כדלמחר בפי' הנודר (מדרס דף נט.) וי"ל כדלמחר התם דבר שיש לו מתירין ואמר לי רבי טרפון לך וקח צבוק ועשר עליו ולא גזרינן דלמא אתי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגור דלמא אתי לאתויי ודאי דידע שפיר דאין מפרשינן מן החיוב על הפטור אבל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מנטטרפי דאורייתא ודרבנן: **דלמא אתי לאתויי** פרושות. וא"ת והא דתנן (מ"ש פ"ב מ"ח) הפוטר סלע ממעות מ"ש אלמא מחללין מעשר על פרוטות וא"כ אותו פחות משוה פרוטה אוכל בללז חלול וי"ל דמיייתי איסר בהדיהו וא"ת דלמא מיייתי פרוטות לצד כדגור הכא וי"ל דהתם לא טעי דידע דחצי פרוטה לא תפסה אבל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מנטטרפי: **ל"הדרך** ורעייאיה. לעיל גבי אין זו שוה פרוטה לא פריך הכי דאיירי ברחוק מירושלים הרבה ומקרי בזהי אין לו מתירין אבל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויאל משמע אפי' לא יאל אלא פסיעה אחת ואמאי ולעייליה: כרבי

עין משפט ונר מצוה

צ א מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ה ופי"ד מהל' ציכורים הל' טו [נוסע"ו מהל' מאכלות אסורות הל' יג]:

צא ב מ"י פ"ד מהל' ציכורים הל' יד:

צב ג מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א ופי"ד מהל' ציכורים הל' טו:

צג ד מ"י פ"א מהל' תרומות הל' י [נוס"ט מהל' אבות הטומאות הל"ן]:

צד ה מ"י פ"ז מהל' תרומות הל' ב ופי"ז מהל' מעשר שני הל' יא:

צה ו מ"י פ"ג מהל' מעשר שני (הל' אן

והל' ח והל' כד ופי"ז שם הל' יא:

צז ז מ"י פ"א מהל' י"ט הל' כ ופי"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ט י טו"ע י"ד סי' קב סעי' ה:

צח ח ט מ"י פ"ו מהל' מעשר שני הל' טז: **צח** י מ"י פ"ב שם הל' ח ופי"ג הל' ג סמג עשין קלז [טו"ע י"ד סי' ס'] שלח סעף קלה]: